

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
F 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2016-0000140299

Datum 30 juni 2016
Betreft Kamervragen van het lid Dijkgraaf

Hierbij zend ik u de antwoorden op de Kamervragen van het lid Dijkgraaf (SGP) over "de verhoging van de kinderopvangtoeslag". De vragen waren ook gericht aan de staatssecretaris van Financiën. De vragen hebben echter alleen betrekking op het door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te voeren beleid en worden dus door mij beantwoord.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

2016Z10948

Vragen van het lid Dijkgraaf (SGP) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris van Financiën over de verhoging van de kinderopvangtoeslag (ingezonden 2 juni 2016)

Datum

Onze referentie
2016-0000140299

1

Bent u bekend met het bericht dat de kinderopvangtoeslag fors verhoogd wordt? 1)

Antwoord:

Ja

2

Hoeveel extra belastinginkomsten en hoeveel extra uitgaven verwacht de minister te realiseren als gevolg van de verhoging van de kinderopvangtoeslag voor de inkomenscategorie van minstverdienende partners tot 20.000 euro? Klopt het dat er tot 20.000 euro geen belastinginkomsten worden gerealiseerd, maar wel extra overheidsuitgaven worden gedaan?

3

Hoeveel extra belastinginkomsten en hoeveel extra uitgaven verwacht de minister te realiseren als gevolg van de verhoging van de kinderopvangtoeslag voor de inkomenscategorie van minstverdienende partners boven de 20.000 euro?

Antwoord op vraag 2 en 3:

De verhoging van de kinderopvangtoeslag maakt werken meer lonend, wat een beperkt positief effect heeft op het arbeidsaanbod. De beperkte omvang van het effect maakt dat het niet mogelijk is om een kwantitatieve schatting te geven hoeveel extra belastinginkomsten als gevolg van de verhoging worden gerealiseerd voor de genoemde inkomenscategorieën. Tevens kan het totaal effect op de belastinginkomsten niet worden geschat. De extra overheidsuitgaven als gevolg van de verhoging van de kinderopvangtoeslag bedragen € 136 mln. structureel per jaar. In totaal wordt € 200 mln. structureel geïnvesteerd in de kinderopvang; een deel van het geld gaat onder andere naar de verhoging van de maximum uurprijs en kwaliteitsverhogende maatregelen.

4

Klopt het dat een verhoging van de kinderopvangtoeslag een verhoging van het arbeidsaanbod tot gevolg heeft? Zo ja, hoeveel?

5

Deelt u de mening dat een stimulering van het arbeidsaanbod alleen een gelijke verhoging van de arbeidsvraag tot gevolg heeft in een lange termijn

evenwichtssituatie en dat er geen sprake is van een evenwichtssituatie met 572.000 werkzoekende werklozen (cijfer april 2016)? Klopt het dat er dus op korte termijn geen extra banen bijkomen?

Datum

Antwoord vraag 4 en 5:

De verhoging van de kinderopvangtoeslag maakt werken lonender, waardoor er een beperkt positief effect is op het arbeidsaanbod, mede door het beperkte budgettaire beslag¹. Huishoudens ontvangen kinderopvangtoeslag als alle ouders in het gezin werken en het huishouden gebruik maakt van formele kinderopvang. Het is daarmee een subsidie op werk. De hogere kinderopvangtoeslag stimuleert daarom de arbeidsparticipatie.

Onze referentie
2016-0000140299

Op lange termijn leidt de structurele stijging van het arbeidsaanbod ook tot meer banen (arbeidsvraag). De markt absorbeert dan het extra aanbod en gaat dan naar een nieuw, hoger evenwicht. Op dit moment is er nog geen sprake van een evenwichtssituatie. Op korte termijn zal het extra arbeidsaanbod dus niet leiden tot meer banen. Het CPB verwacht dat het tot 2023 duurt voordat de werkloosheid in de buurt komt van de evenwichtswerkloosheid².

6

Deelt u de mening dat het stimuleren van betaalde arbeid van ouders met kinderen, waarvan de partner al werkt, oneerlijke concurrentie veroorzaakt met werkzoekende alleenstaanden en eenverdieners (immers, de groep die gestimuleerd wordt kan door alle fiscale voordelen een lager loon accepteren, omdat hij/zij daar netto veel meer van overhoudt)? Hoe rechtvaardigt u deze steeds verdergaande oneerlijke concurrentie veroorzaakt door de overheid?

Antwoord:

Het verhogen van bijvoorbeeld de kinderopvangtoeslag heeft onder andere als doel om de arbeidsparticipatie van ouders te bevorderen. Zij hebben te maken met extra kosten als zij gaan werken ten opzichte van mensen zonder kinderen, in verband met de zorg voor hun kinderen. Om deze extra kosten te verlagen en te zorgen dat werken ook voor alle ouders voldoende lonend is, wordt de kinderopvangtoeslag, de inkomensafhankelijke combinatiekorting en de extra toeslag op het kindgebonden budget voor alleenstaande ouders ingezet. Vanwege de extra kosten voor ouders door de zorg voor kinderen is er geen sprake van oneerlijke concurrentie met andere groepen. Werkende alleenstaande ouders kunnen in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag en de extra toeslag op het kindgebonden budget. Voor huishoudens met kinderen waarvan een ouder niet werkt, zijn op het moment dat de niet-werkende partner toch gaat werken in principe de kinderopvangtoeslag en de inkomensafhankelijke combinatiekorting beschikbaar. Voor niet-werkenden zonder kinderen loont het ook om werk te

---

¹ CPB (2015), *Macro Economische Verkenning 2016*; CPB (2015), *De effectiviteit van fiscal participatiebeleid*, CPB Policy Brief 2015/02.

² CPB (2016), *Middellangetermijnverkenning 2018-2021*, CPB Boek 21.

aanvaarden; zij profiteren bijvoorbeeld van de arbeidskorting als zij gaan werken.

7

Kunt u een update geven van de tabellen 6.6.1. en 6.6.2. uit het eindrapport van Commissie Van Dijkhuizen, 2) waarin de verhouding in materiële welvaart tussen alleenstaanden en tweeverdieners met kinderen wordt berekend? Kunt u deze tabellen uitbreiden met een kolom voor eenverdieners? Hoe heeft de materiële welvaart van tweeverdieners ten opzichte van alleenstaanden en eenverdieners zich ontwikkeld sinds het uitkomen van het rapport van de Commissie Van Dijkhuizen?

Datum

Onze referentie
2016-0000140299

Antwoord:

De tabellen zijn geactualiseerd naar het jaar 2016 omdat besluitvorming 2017 nog niet is afgerond, maar wel met de toeslagpercentages uit de kinderopvangtabel 2017. Daarnaast zijn de tabellen uitgebreid met de eenverdiener. Het gestandaardiseerde inkomen van de verschillende huishoudens is in verhouding tot het gestandaardiseerde inkomen van de alleenstaande nauwelijks gewijzigd sinds 2013. Huishoudens met kinderopvang hebben nog steeds een lager gestandaardiseerd inkomen dan huishoudens zonder kinderopvang, maar het verschil is sinds 2013 wel kleiner geworden. Dit komt door de intensivering van de kinderopvangtoeslag in 2014, 2016 en 2017. Deze intensivering is ook goed voor de arbeidsparticipatie.

Het gestandaardiseerde inkomen van de eenverdiener ligt lager dan voor de tweeverdiener en alleenstaande ouder. De verhoging van de kinderopvangtoeslag per 2017 heeft hierop vrijwel geen invloed. Het verschil ontstaat vooral door fiscale maatregelen waaronder het feit dat in een individueel belastingstelsel in een tweeverdienerhuishouden beide partners recht hebben op de algemene heffingskorting en de arbeidskorting. Dit staat uitgebreider omschreven in de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 15 juni 2016 betreffende de kabinetsreactie op de CPB-notitie doorrekening standaardkoopkracht voorbeeldhuishoudens.

Tabel 1 Update tabel 6.6.1 uit eindrapport commissie inkomstenbelasting en toeslagen

	Alleenstaande	Alleenstaande ouder		Tweeverdiener met kinderen gelijk huishoudinkomen als alleenstaande (5/8-3/8)		Tweeverdiener met kinderen gelijk individueel inkomen als alleenstaande		Eenverdiener modaal met kinderen
		met kinderopvang	zonder kinderopvang	met kinderopvang	zonder kinderopvang	met kinderopvang	zonder kinderopvang	
Bruto inkomen	36000	36000	36000	36000	36000	72000	72000	36000
Pensioenpremie wn	1479	1662	1662	929	929	3323	3323	1479

Loon- en inkomstenbelasting	8555	5696	5696	2581	2581	14162	14162	7508
Netto inkomen	25959	28635	28635	32482	32482	54501	54501	27006
Ziektekosten	1410	1410	1410	2821	2821	2821	2821	2821
Zorgtoeslag	0	0	0	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	0	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932
Kindgebonden budget	0	3948	3948	833	833	0	0	870
Kosten kinderopvang	0	16323	0	12243	0	12243	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	13845	0	10338	0	8701	0	0
Besteedbaar inkomen	24548	30626	33105	30522	32426	50070	53612	26987
Equivalentiefactor CBS	1	1,51	1,51	1,88	1,88	1,88	1,88	1,88
Gestandaardiseerd besteedbaar inkomen	24548	20282	21924	16235	17248	26633	28517	14355
Materiële welvaart t.o.v. alleenstaande in 2016	0%	-17%	-11%	-34%	-30%	8%	16%	-42%
Materiële welvaart t.o.v. alleenstaande in 2013(a)	0%	-17%	-11%	-37%	-30%	6%	16%	

(a) Obv tabel 6.6.1 uit rapport commissie Van Dijkhuizen, hierin was de eenverdiener niet opgenomen en was bij tweeverdieners de inkomensverdeling niet 5/8-3/8 maar 2/3-1/3

Tabel 2 Update tabel 6.6.2 uit eindrapport commissie inkomstenbelasting en toeslagen

	Alleenstaande	Datum								
		Onze referentie 2016-0000140299								
		Tweeverdiener gelijk huishoudinkomen als alleenstaande			Tweeverdiener met gelijk individueel inkomen			Eenverdiener modaal		
	zonder kinderen	met kinderen		zonder kinderen	met kinderen		zonder kinderen	met kinderen		
		1/2-1/2	5/8- 3/8	1/2- 1/2	1/2-1/2	5/8- 3/8	1/2- 1/2			
Bruto inkomen	36000	36000	36000	36000	72000	72000	72000	36000	36000	
Pensioenpremie wn	1479	734	929	929	2957	3323	3323	1479	1479	
Loon- en inkomstenbelasting	8555	3377	2581	1541	17111	14937	14162	7508	7508	
Netto inkomen	25959	31882	32482	33522	51918	53725	54501	27006	27006	
Ziektekosten	1410	2821	2821	2821	2821	2821	2821	2821	2821	
Zorgtoeslag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kinderbijslag	0	0	1932	1932	0	1932	1932	0	1932	
Kindgebonden budget	0	0	833	833	0	0	0	0	870	
Kosten kinderopvang	0	0	12243	12243	0	12243	12243	0	0	
Kinderopvangtoeslag	0	0	10338	10338	0	8701	8701	0	0	
Besteedbaar inkomen	24548	29062	30522	31562	49097	49295	50070	24185	26987	
Equivalentiefactor CBS	1	1,37	1,88	1,88	1,37	1,88	1,88	1,37	1,88	
Gestandaardiseerd besteedbaar inkomen	24548	21213	16235	16788	35837	26221	26633	17653	14355	
Materiële welvaart t.o.v. alleenstaande in 2016	0%	-14%	-34%	-32%	46%	7%	8%	-28%	-42%	
Materiële welvaart t.o.v. alleenstaande in 2013 (a)	0%	-16%	-36%	-34%	46%	5%	6%			

(a) Obv tabel 6.6.2 uit rapport commissie Van Dijkhuizen, hierin was de eenverdiener niet opgenomen en was bij tweeverdieners de inkomensverdeling niet 5/8-3/8 maar 2/3-1/3

8

Hoe heeft de koopkracht van alleenstaanden, eenverdieners en tweeverdieners zich de afgelopen jaren ontwikkeld en wat zijn de koopkrachtgevolgen van het verhogen van de kinderopvangtoeslag?

Antwoord:

Sinds de aanvang van dit kabinet in 2013 is de mediane cumulatieve koopkrachtontwikkeling van de verschillende huishoudtypes (t/m 2016 met in 2016 de toeslagpercentages uit de kinderopvangtabel 2017):

Huishoudtype	Cumulatieve koopkracht
Tweeverdiener	5,1%
Alleenstaande	3,2%
Alleenverdiener	1,3%

Datum

Onze referentie
2016-0000140299

Het verhogen van de kinderopvangtoeslag per 2017 wijzigt de medianen niet, omdat maar een relatief klein deel van de verschillende huishoudtypes gebruik maakt van kinderopvang. Het achterblijven van de koopkracht van de alleenverdiener bij de andere huishoudtypes hangt, net als het lagere gestandaardiseerde inkomen uit vraag 7, samen met fiscale maatregelen die beschreven zijn in de brief van de Staatssecretaris van Financiën van 15 juni 2016 betreffende de kabinetsreactie op de CPB-notitie doorrekening standaardkoopkracht voorbeeldhuishoudens. Deze maatregelen zijn erop gericht de arbeidsparticipatie te verhogen. Het kabinet streeft echter ook een evenwichtige ontwikkeling van de koopkracht voor alle groepen na. Daarom houdt het kabinet de koopkrachtontwikkeling van eenverdieners nauwgezet in de gaten.

1) Telegraaf: Flinke plus in kinderopvang

http://www.telegraaf.nl/binnenland/25878972/___Flinke_plus_in_kinderopvang__.html?utm_source=t.co&utm_medium=referral&utm_campaign=twitterfeed

2) Eindrapport Commissie Van Dijkhuizen

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/06/18/eindrapport-commissie-inkomstenbelasting>